

POAŽHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANĀELSKICH SERBOW

1. číslo

Budyšin, januar 1966

Lětnik 16

Lětne hrono na 1966:

Budźmy pak wěrní w lubosći a rosćmy we wšitkim k temu, kiž je hłowa: Chrystus.

Ef. 4, 15

Prěnjeho januara smy zaso nowe lěto započeli. Po rjedže cyrkwinskeho lěta su to Jezusowe mjeniny. Wosom dnjow po hodžoch swjećimy nowe lěto. „A jako so wosom dnjow dopjelní, dachu jemu mjeno Jezus.“ (Luk. 2, 21). A z tym je **nam** date dobre hesło za spočatk kóždého nowego lěta, a to rěka „w Jezusowym mjenje!“

Jezusa sej wuzwolmy
w započatku nowoh' lěta,
jeho mjeno trjebajmy
za škit w bitwje tutoh' swěta.

A wo tutym Jezusu so nam tež tu w nowolětnym hronu, kotrež dyrbi nas přewodźec přez cyte lěto, něšto jara wažneho praji, mjenujcy zo je wón **hłowa**. A w přemim stawje našeho lista je to Pawoł tak zwuraznił, zo je Bóh „wšitko pod jeho nohi podał a jeho postajił za hłowu cyrkwy“, za hłowu swojeje wosady. (Ef. 1, 22) Ani jednotliwy čłowjek ani někajka zemská instanca njeje hłowa cyrkwy, potajkim ani bamž ani biskop ani farar ani ekumeniska rada ani synoda ani cyrkwinske předstejerstwo! To su wšitko stawy na čele, wězo jara wažne stawy, stawy z druhdy jara wažnymi a z wosebitymi funkcijemi, ale jenož stawy kaž ty a ja. Hłowa sama je wón, Jezus Chrystus.

Wón je hłowa, wy sće stawy,
wón je slónčko, hwězdy wy!

Ale hdyž je wón hłowa, dyrbi wón a naša wěra do njeho nam być tež hłowna wěc. Tak smy husto slyšeli a snano tež sami prajili w tutech dnjach: „Ja tebi přegu wjele zboža k nowemu lětu, wosebje pak strowosć.“ A druhí by potom snano wotmołwił: „Wulki džak! Haj, to je tež hłowna wěc!“ Wězo wěmy, kajke drohe kubło to je, smy-li strowi! My činimy wšitko, zo bychmy sebi a druhim strowosć zdžerželi a prosymy tež Boha wo to! Cyle prawje! Hdyž je pak po Božej woli chorosć čłowjeka nadpadnyła, dyrbi wón potom woprawdže najhubješe stworjenje być? Njeje něchtóžkuli hakle přez chorosć a njezbožo k wěrje přišlo? Njeje druhdy wulke žohnowanje wušto runje z chorožoža?

Hłowna wěc je, zo bychmy požohnowaní byli wot Knjeza, hłowna wěc je, zo bychmy z nim zwjazani byli we woprawnej, sylnej wěrje, hłowna wěc je, zo bychmy so stajnje na puć podali a wšitko činili w jeho wysokoswjatym Jezusowym mjenje

Swoje puće dajće nam
nětko chodźić w jeho mjenje;
hdyž je wón naš wodžer sam,
wšo so wěsće radži rjenje.
Žohnowanje bohate
z hnady nam so dóstanje.

Wězo njejsmy ženje hotowí a dokonjeni w tym, štož našu wěru do njeho nastupa. My stejimy tu wšitcy pod zakonjom rosćenja a přiběranja. A runje to, tak praji naše nowe lětno hrono, runje to mamy sebi znowa předewzać při spočatku tuteho nowego lěta a přeco, mjenujcy: „Rosćmy we wšitkim k temu, kiž je hłowa: Chrystus!“ Hłowje so džen a bóle přibližować, to je naš wotyknyeny kónec, a tohodla mamy rosć. W tutech dnjach slyšimy w scěnju za přěnjú nježdělu po Třoch Kralach, zo dwanaćelětny Jezus „přiběraše na mudrosći a na lětach a na hnadže pola Boha a čłowjekow.“ (Luk. 2, 52)

Wšitkim lubym čitarjam,

Serbam a našim lubym přecelam
we wukraju.

prějemy z cylej wutrobu wšo dobre
do nowoho lěta 1966

čilosć a strowosć,

Boží měr a Bože žohnowanje,

a wšitko, štož wam trěbne je
na čele a na duši

a na posledku wěčnú zbožnosć.

Lětsa bohužel njemóžachmy žane zbožopřeca na jednotliwe wosoby rozeslać, dokelž Serbska superintendentura žanu serbsku sekretarku nima.

Serbska superintendentura
Wirth

Serbski cyrkwinski džen
farar Lazar-Bukečanski

Ale to tež nam plaći, a runje tohodla dyrbimy rosć k tomu, kiž je nam hłowa a hłowna wěc, to je wón sam, naš kněz Jezus Chrystus.

My móžemy kóžde rosćenje spěchować abo jemu zadžewać. To wěmy z Božej stwórbje wonka! A tak je tež na duchownym polu. Hdyž wostanjemy při modlitwje a so dale džeržimy k Božemu słowu a k sakramentomaj, budžemy rosć. To so samo wot so rozumi. A hdyž na přikład — po našim hronu — njebudžemy „wěrní w lubosći“ a hdyž zo tež hewak njeprašamy za Božej wolu, zo bychmy ju dopjelnili we wšednym žiwjenju, potom je to zadžewk našeho duchowneho rosćenja.

Zo mamy na kóždy pad při wěrnosći wostać, to je wěste. W samsnym stawje napomina Pawoł: „Wotkladźće lžu a rěčće wěrnosć, kóždy ze swojim bližim, dokelž smy stawy mjez sobu!“ (Ef. 4, 25) Potajkim: wón je hłowa, a jeho stawy maja we wěrnosći a w prawdže ze sobu wobchadźec. Dale praji Kněz „Nowu přikaznju dam ja wam, zo byšće so mjez sobu lubowali, kaž sym ja was lubował, zo so tež wy jedyn druhého lubujeće.“ (Jan. 13, 34)

Ale stara zasada při tutym dwójim namolwjenju, mjenujcy k wěrnosći a k lubosći je: „Wěrnosć w lubosći, a lubosć we wěrnosći!“ To tak prawje zwjazac, njeje přeco tak lochko! My dyrbimy wěrnosć prajić a tež činić, na kóždy pad pak nic na fanatistice wašnje, tak zo bychmy přikaznje lubosće stajnje přestupowali a druhich na bjezwutrobne wašnje ranili. Ale na druhim boku tež njesměmy sebi myslić: „Dokelž chcu přeco a we wšitkim jara luby čłowjek być druhim napřeco, směm ja wo wěrnosći to abo tamne zamjelćec.“ My tež njesměmy wšo z wopak rozumjenej křesćanskej lubosću zakrywać! Tu dyrbimy woprawdže přeco prawy srjedźny puć namakać, zo bychmy so tak zadžerželi a tak rěčeli a tež tak myslili, zo njebychmy winojći byli ani we wěrnosći ani w lubosći.

To pak njeje jenož etiski, moraliski problem, ale wěc wěry. A ja sebi myslu, čim bóle my rosćemy k tomu, kiž je hłowa, čim lěpje so nam to poradži, dokelž wón potom pomha, tež w lěće 1966. La.

Wšitko jězdzi, jězdzi. Wšitko jězdzi

Naša jězba 1965 do Pólskeje ludoweje republiki. Podal Gerhard Wirth

(Pokročowanje)

Tam horka, tam cyle zady při samych šmrěkach je luba, mała čicha wjeska. Wjes bjez pućow, jenož ze šeczkami mjez domami. Po nahlych horach njemóže žadyn konjacy zaprah horje, wjele mjenje awto. Tam so jenož běha. Tam njebuboce a njesmjerdzi žadyn traktor. Tam zastupich do jedneje chěžki. Tale čistota! Na polcy stejše petroleowa lampa. Wona však dyrbi swój wěsty blečk měc, zo ju wječor pó emě hnydom namakaš. A šwablički dyrbyja pódla ležeć. Hewak móžeš so po čmowej stwě masajo wokoło bludzić, doniž njejsy šwablički a lampu namasał.

Doma běchu mać, četa a džowka, kotraž bě něhdze 22 lět stara a běše na prózdninach. Wona je wučerka. Strowa, zróstna holca a . . . Skoro běch prajil: wjesola holca. Hać bě wona woprawdže wjesola? Jejna mać je na smjerc chora. Hižom poslednje Swjatki bě skoro wumřela, ale z cizej krju běchu jej zaso popomhali. Wona ma raka. Lěkarjo běchu přiwuznym wěrnosć prajili. Chora však njewě, kak z njej steji. Snano pak tola začuwa, zo so jejne žiwjenje ke kóncej bliži. Čas swójeho žiwjenja bě wjele kurila. To drje je chorosći dopomhało. Džowka tež „papiroški pali“, to rěka, wona cigaretki kuri. Hdyž wona na wječor z brunej kruwičku nimo nas přińdže, zo by ju napasla, dach so z njej znowa do rěčow a ju starosćiwje napominach, zo by kurjenja so wzdała dźiwajo na zrudny dońt swojeje maćerje. „Ja chcu tola tež něšto wot žiwjenja měc a papiroški su tunje. Te móžu sej popřec.“

Katedrala we Wawelu

Njedzela běchmy w Bjale kemši. Młody wikar tam předowaše na prawje dobre a jasne wašnje. Kóždy słowo však zrozumił njejsym, dokelž dosć pólsce njemóžu. Biala běše něhdý sylne ewangeliske srjedzišćo. Před Bialskej cyrkwy stoji Lutherowy pomnik, kotryž je jenički w cyłej Pólskej, kaž so nam praješe.

Při kidacym dešću jědzechmy popódnju do Krakowa — do rjaneho města — do rjaneho wjedra. Njeh wam naše Krakowske wobrazy někak dadža začuwać rjanosć, wysokeje kultury tuteho stareho a sławneho

města. Wawel je hród pólskich kralow. Wosrjedž hrodu steji krasna katedrala. Hladajo na nju, dopomnich so swóich dźećacych mysłow wo njebjeskim Jeruzalemje. Wěže a zaso wěže a pozložane kuple a wulke pisane wokna! Hród je rjenje ponowjeny. Z tym je po pólskich planach započal němski „gauleiter“ Frank, zo by sej tam přihotował krasnu rezidencu. Marina cyrkej drje budže wšitkim pućowarjam, kotřiž su hdy w Kra-

Marina cyrkej

kowje pobyli, znata. Wulke twarjenje z wysokimaj wěžomaj, z kotrejuž ma kóžda swój wosebity raz. Na wjetšej z njeju je wysoko horjeka złota króna přičinjena. Ma to być króna Marje, njebjeskeje kralowny? Abo je to króna pólskich kralow z Jagjelońskeho rodu, pod kotrymiž je Krakow měl swój najslawniši čas? Snano je tale króna woboje zdobom: króna njebjeskeje kralowny a tež króna pólskeho naroda, přetož pólski kral Jan Kazimir (1648–1668) je swj. Marju za „kralownu pólskeje króny“ pomjenował. Husto dosć smy w Pólskej widželi, kak wusko hromadže tam słušatej wěra a narodna lubosć. — W Marinej cyrkwi steji swěta slawny wohtar Wita Štosa. Dołho smy před wulkim, pozložanym, krasnym džěłom Nürnbergskeho uměłca stali. Ale džěło je tak wobšěrne, bohate na wobrazach, postawach a myslach, zo jón njemóžachmy we wšem zapřimnyć. Tutón wohtar samón je jedneje jězby do Krakowa hódny. Před něšto lětami wuda pólski póst seriju znamkow wo tutym wohtarju.

Widžu však, zo njemóžu wam džensa wšu rjanosć a wulkosć dowopisować. Tuž přichodnje dale.

Njeswaćidło. W zańdženym léču dohlada so džowka na běrnišću pjeršćenja swojeje maćerje, kotryž bě so před 40 lětami zhubil.

*

Misionarska swójba Klemm je so z dwěmaj džěscomaj zaso wróciła na misioniske polo na Nowej Guineji. 1955 buštaj mandželskaj přeni króć wupóslanaj a smědžeštaj nětko po 7 lětach přeni raz na dowol dom přińć a staj staršeju w Großröhrsdorfje wopytałoj.

Mozig

Duns Scotus

Jedyn z najwjetšich wučerjow srjedzowěkowski cyrkwy běše franciskanski mnich Duns Scotus. Wo jeho žiwjenju je mało znate. Wón je so wokoło léta 1270 najskerje w južnej Šotiskej narodzil, štož tež na jeho mjenje widzimy. Za wučerja je wón byl na wšelakich wuznamnych wysokich šulach, tak tež w Oxfordže, w Parizu a w Kölnje. W Kölnje je wón w léce 1308 wumřel. Jeho wobšěrne wědomostne spisy drje džensniši čitar lědma zrozumi. Něšto pak mělo so naspomnić: Duns Scotus wuzběhuje předejšim njewobmjezowanu wšehomoc Božu; štož Bóh chce, to je stajnje prawe a dobre. Duns Scotus wě potajkim něšto wo Božej wulkosći a majestosći. Jedyn z jeho šulerjow bě Wilhelm z Occam. Z Occamowych spisow pak běše Luther za čas swójeho studija wuknył. Tak móžemy prajić, zo je Duns Scotus měl wěsty wliw na Luthera.

100 + 100 + 100 = 300

Mjenujcy:

za našu wosadu	100.— hr
za Pomhaj Bóh	100.— hr
za chudych na zemi	100.— hr

Takle bě serbsce napisane na papjerce, kotruž wosadny hromadže z pjenjzami fararjeje přepoda. Žadyn wot tych „smjerc bohatych“, ale jedyn, kotryž chce ze swójimi pjenjzami dobrotu wopokazać. Wón wě, zo je we wosadže telko nadawkow, zo kotrež su nimo dobreje wole tež pjenjezy nuzne. Cyrkwinske předstejerstwo tajke dary swědomiče naložuje.

Pomhaj Bóh trjeba waše smilne dary. Naše měsačne wudawki su wjetše hać dochody. Při tym dopisowarjo a redakcija žaneho pjenježka za swoje džěło njedóstanu. Tuž je redakcija „Pomhaj Bóh“ za dary tak jara džakowna.

Naš serbski wosadny su čuju zamowity za hłódnych w dalokich cizych krajach. My smy bohaći — woni chudzi. Mjez chudymi lehnje so hrěch njespokojnosće a hidy přeciwo bohatym. To pak je žorlo přichodnych katastrofow. Tajki pjenježny wopor je znamjo politiskeje zrałosće.

Běda mi, jelizo ewangelion njepředuju

Hrabja Modest Korff, w 19. lětstotku maršal ruskeho carja, poča Bože słowo připowědać, tak derje kaž to móžeše. Přeco wjace ludži doby hrabja w Pětrohrodže, w starej ruskej stolicy, za wěru. 1884 pak dósta hrabja Korff pismo policajskeho ministra. A tele pismo měješe hrabja podpisać. Tam rěkaše mjez druhim: 1. Njebudu wjace zjawnje Bože słowo předować. 2. Njewotměju žane nabožne zhromadźizny. 3. Njebudu so wjace zjawnje modlić atd.

Bjez wulkich slowow hrabja na to wotmolwi: „To ja podpisać njemóžu.“ Na to dyrbješe swoju domiznu wopuścić, bu wuhnaty. Za swoje hesto bě sej hrabja Korff wuzwolil słowo japoštola Pawola: Běda mi, jelizo ewangelion njepředuju.

Adwentski pohrjeb w serbskej holi

Klukš: Druhdže we Łužicy sedźachu hišće kemšarjo pod klětkami a poslušachu na Bože słowo 1. adwenta z lista na Hebrejskich na 10. stawje (19–25), jako so Połpichenjo a Kisličenjo w Kislicach před najmjeńšim domčekom zhromadźichu, kiž steji runje tam, hdžež so pucej do Lemišowa a Turjoho džělitej. Sněh padaše do blyšcatych instrumentow Połpican-skeje kapały, kotraž bě so tež na tu tej adwentskej njezděli rano tam zešla. Tež wjesnjanosta, knjez Beňš, stupi do domčka, hdžež bě stary Serb lěta dołho doma był a nětko w kašću na chódbje ležeše, zo by so poslednjemu měrej donjesl. Ze stwički klinčachu serbske słowa. W nich bě naš serbski bratr hišće žywy. Kajke jednore słowa, žane prozdne, nadute słowa ale sprawne, wěrne, dostojne słowa, serbske słowa. Nošerjo wzachu kašć bratra na ramjenja. Najstaršeho wosadneho njesechu jako prěnjeho přez nowy most Sprewje k cyrkwičce. Blisko zachodje pohrjebnišća je jeho row. Bože słowo a jeho mjeno hišće raz zaklinčištej: Max Korla Cyža, rodźeny 22. 6. 1872 w Koblicach pola Hodźija, zemřel w lěće Knjeza

1965. Wy jeho njeznajeće? Wón bě jedyn z nas, kiž so my znajemy a lubujemy přez našeho Knjeza, kiž so my znajemy a lubujemy, dokelž mamy jednu domiznu a jednu maćernu rěč.

Nad jeho rowom zaklinči wjesoła powěsć 1. adwenta: Směmy Jemu napřečo hić. Naš bratr je Jemu, našemu Bohu, ze swojim žiwjenjom jako swěrný Serb napřečiwo šol. Jeho žiwjenje bě z 93 lětami dokonjane. Powěsć 1. adwenta 1965 njeje wjac slyša. Nam pak, kiž mamy puć zemskeho žiwjenja dale hić, a kiž my jón rady dale džemy, chce Bože słowo prajić: Nimamy někajkižkuli přichod před sobu, ale Jeho. Knjezej džemy napřečo. A Bóh nam každe lěto k hodam znowa pokaza, zo tež wón nam napřečo přińdže. To njeh je wjesoła powěsć tym, kiž mjenja, zo su na zemi sami, kiž mjenja, zo jich nihtón lubo nima, zo jich nihtón rady njewidzi. Bóh je blisko tym, kiž so jemu poručaja. Bóh nas wšitkich znaje, wosebje pak tych swojich. Bóh znaje našeho bratra, kiž je jemu napřečo chwatał, jeho přenju žonu, kiž je w sedmym měsacu młodeho mandželstwa k sebi wzał. Bóh wě,

hdže je jeho syn, na kotrehož staj staršej, naš bratr a jeho druha žona, do džensnišeho dnja čakaloj. Bóh tež njepozabudže na sotru, kotraž je našeho bratra 45 lět přewodžala, a nětko so nadobo zda być sama. Wona změje nadžijomnje mjez Połpicanami a Kisličanami wjele sotrow a bratrow, kiž ju samu njewostaja.

Bóh nam wotewri „zastup do swjateho“. Wón nas domoj wza do swjeho, nas njewostaji bjez domizny. Wón nam da měr, kiž nam žana čłow-ska móc dać njemóže. To je měr, wo kotrymž my křescenjo rěčimy, hdž hody swjećimy.

Jeho row budže bórže jedyn w dołhim rynku z druhimi. Nadžijomnje so njewotdželi z morwymi kamjenjemi wot druhich rowow bratrow a sotrow. Wón bě a wostanje jedyn z nas, a njeh jeho row po křescanskim wašnju mjez nami leži, jedny a tola rjany, nadobny a žywy. Njeh steja słowa wopomnjeća za wšitke rowy adwentskeho časa, wo kotrychž po zdaću nihtón wjac njerěči. Nad nimi njeh steji adwentska swěčka na puću k hodam, a dale do lěta 1966: Zbožnikej napřečo. P. W.

Serbska ewangelska misionarka

W lěće 1920 wróci so misionarka knjeni zwudowjena Wakwicowa z dalekeje južneje Činy po wósmolětnym skutkowanjju mjez pohanskimi Miau a Chinjanam. Na moje přeprošenje porěča wona tehdy k wjetšim džěcom Rachlowskeje šule na zajimawe wašnje wo swojim džěle.

Wona so narodži w lěće 1880 jako džowka džělačerja a chěžkarja Simona w Rachlowje. Jedyn jeje bratrow wupućowa pozdžišo jako blidar do južneje Ameriki, hdžež je mjez tym zemřel, a jeje sotra bě ženjena z Jaronom Guhrom. Simonec Hana měješe hižo jako šulerka wulki zajim za nabožinu a měješe so stajnje pobožnje, a hdž smjerć jeje krótko zbožowne mandželstwo z Wakwicom roztorhny. rozsudži so wudowa, so křescanskej službje wěnowač. Da so w jednym misioniskim wustawje w Hornjej Sleskej za misionarku wukublač. Po lěta přebywaše tež w Jendželskej, nawukny tam jendželsku rěč. Ze 3 něm-skimi a 3 jendželskimi sotrami wupućowa 1912 přez daloku Rusku hač do Nankinga, 17 dnjow ze železnicu. Tam nawukny podla misioniskeje služby chinsku rěč ertnaje a pisomnje. Je to jedna z najčěšich rěčow. Jeje pismowstwo znaje na 60 000 žložkow. To njeje za každeho! Jednory čłowjek, kaž tež naša Wakwicowa, ma na 6 000 wobknježić. Wona hišće nětkle wjele chinsce móže, hačrunjež 30 lět wjace njeje tutu rěč wuži-wala.

Wot lěta 1916 přebywaše na tehdom nowozaloženej misioniskej staciji pod jendželskim nawjednistwom a zastaranjom w měsće Da Ding w krótkowječornej Činje, blisko Tibeta, mjez Miau-ludom a Chinjanami. Styri žonske tu wukonjachu cyle džělo, pozdžišo tež pomocnicy z luda a chinscy wučerjo. Bě hišće 14 dalších mjeń-

šich stacijow sobu wobstarač. Zwopředka so chudži domoródní jara bo-jachu, njeběchu hišće žanu Ewropjanki widželi, wěrjachu do zlych duchow a čertow, čerpjachu a zahinychu husto na hód a chorosće. Tež lepra abo wusad tam jara zachadžešej. Za cyrobu mējachu kukuricu (majs) a rajs. Dwójce jěsć za džen měješe dosahać! Štož měješe rajs, bě hižo bohatši. Běchu to Chinjenjo, kiž běchu z knjezom nad Miau-ludom. Drohi a železnicy tam njeběchu. Twory a cyroba móžechu so jenož na chribjece koni a mulijow přinošowač. Štož chcyše pućowač a nochcyše pěši hić, wužiwaše tohorunja konja abo mulija, abo da so w nosydle njesc. Krajina bě nahle horata, klima subtropiski. Kruwy njemējachu k dejenju, ale jenož k čahanju na polach. Butru nochychu. Ta jim smjerdžeše. Howjaze mjaso tež njejdžachu. Bórže rosćeše dowěra domoródných k misioniskim sotram, kiž jich wuwučowachu w křescanskej wěrje, kotruž woni rady přijimachu. Sotry lěkowachu jich chorosće a bědy. Džělo rosćeše, traješe nimale džen a noc. Wjace dnjow dołho pućowachu ludžo k nim.

Sotra Wakwicowa, hačrunjež wulkeje, sylneje postawy, škodowaše pak přez te hobsrke džělo a napinanja při snadnym zežiwjenju na swojej strowoce a dyrbeše 1920 wupřahnyč a so do domizny wrócić. Pućowanje bě hišće wjele wobčězniše, dyžli před wósm lětami. Po rěkach, wosebje Jangtse, dojdže do Schanghaja, a wot tam přez pomoc němškeho překupca a holandskeho konsula na japonskim transporteru, kiž wježeše němskich wojakow z ruskeje wójskeje jatby domoj. 70 dnjow w horcoće a při cyle njepřihódných wobstajnosćach na tóžji po morju pućow-

wač! Što z nas rozumi, što ma to na sebi? Hdž by šć skončnje přez Hamburg dom dojěla, pokaza so jejna chorosć hakle tak prawje, bě mjenujcy cyle přetrjebana. Dojdže do misioniskeho wustawa w Tübingenu, hdžež džewjeć měsacow na chorožozu ležeše, wósm měsacow we wulkim straše. Po wustrowjenju služeše 15 lět jako diakonisa w znutřkownym misionstwje w sewjernej Pruskej a druhdže. 1946 wučahny z Pruskeje a přebywaše w Porynskej, w Rachlowje, Lipsku a w Rudnych horinach. Kaž zhonich, wona hišće džensa přebywa poměrnje strowa a hibičawa, 86lětna we Wittstocku. Bóh, kotremuž je tak swěrnje služila, spoč jej rjany a slóńčny žiwjenski wječor, kaž je sej jón zastužila. Wl. Šeca

Jenož són abo tež kusk wěrnosće?

Wosada bě noweho fararja dostala. Bórže so tež wosadne žiwjenje mjez starými a młodymi wožiwi. Haj, to běše wjesele! Po něčim pak bywaše nowe žiwjenje zaso slabše a slabše. Čim bóle so farar prócowaše, čim mjenje so docpě.

Jónu w nocy so fararjej džiješe. A widžeše wosnje, zo čehnješe ze swojej wosadu čěžki wóz na horu. Na spočatku běše derje što: farar wjedžeše wojo a wosadni pěknje čišćachu. Po něčim pak so fararjej zdaše, zo tu něšto njetrjehči. Bě jemu, jako by dyrbjal cyly wóz sam čahnýč. A skončnje so wobroči, a hlej, lubi wosadni běchu so wšitcy na wóz zesy-dali a dachu so wjezć!

Tak wšak wězo njendže! W žiwjej wosadze dyrbi každy pomhač a každy zapřimnyč, každy po swojich darach a mocach pod jednym Knjezom Jezusom Chrystusom.

Dali Bóh

Jak. 4. 15

Na swěće wšo zahinje,
Boža lubosć wostanje.

Dže so mi jenož tak, abo je pola tebjje podobnje? Mi je styskno na proze do noweho lěta.

Što je wšo w poslednim lěće njedokonjane wostało!

Kak wjele sym skomdžil!

Z mnoho dobrimi wotmyslenjemi du do noweho lěta. Wěm wšak, zo wotmyslenja same njejsu wjele hódne. A tola mēnju, zo dyrbymy wěsty plan mēc za dalše žiwjenje, za přichodne lěto, štož nastupa naše powołanske džěło, naše swojbnje žiwjenje, naše pjenjezje a tak dale a tak dale.

Njehamaj sej tež wěsty plan wudželać za swoje znutřkowne žiwjenje?

Wjace kemši chodźić.

Swěrnio so modlić.

Wjace chwile mēc za swojbnych a priwuznych.

Pilnišo čitać w swjatym Pismje, ale tež w nowinach a knihach.

Bóle a chutnišo so zaběrać z tym, štož so na swěće a mjez nami stawa.

Ale smě to naša wěc być, plany sej wudželać?

Tuž tohodla, kiž wy nētk rjeknjeće:

Džens abo jutře pōndžemy do toho abo do toho mēsta, a tam chcemy přez jedne lěto wostać a wikować a dobywać;

kiž wy wšak njewěsće, što jutře budže.

Přetož što je waše žiwjenje?

Para wšak wone je, kotraž so na mału chwilu pokazuje a potom zaždže.

Wy dyrbjeli wjele bóle prajić: Jeli Knjez chce, a my smy žiwi, chcemy to abo wono činić.

Nētk pak chwaliće so w swojej pyše, ale wšitka tajka chwalba je zla.

Do toho abo tamneho mēsta dońć a tam wostać a tam wikować a dobywać a džělać a kupować a so wjeselić a pućować a wjele nazhonjeć. A při wšem je naše žiwjenje kaž para, kotraž rozplunje a je so za wše časy zhubita, zo nichton njewě, hđze je wostała. Snano kōnc nētkle započaneho lěta ani wjace njedočakamy.

Tuž: Da-li Bóh, chcemy to abo tamne činić.

To rēka: Da-li Bóh nam žiwjenje; da-li Bóh strowotu; da-li Bóh nam mēr; da-li Bóh nam dobre radjenje.

Plany sej džělać, z dobrimi wotmyslenjemi do noweho lěta hić, ale při wšem „Da-li Bóh!“ Z tym budže wšo naše planowanje mērnije, stróžbnije, mudriše — a ponižniše.

W Božimaj rukomaj je naše žiwjenje, w rukomaj Wótca našeho Knjeza Jezom Chrysta. Bóh je lubosć. Bóh ma nas lubo. Wo tym swědči wša Biblija, najjasnišo pak naš Zbōžnik sam. Do Božich pućow směmy cyłu dowěru mēc. Přihđze-li po Božej woli hinak, hač bēchmy sej my to wotmyslił, tak budže to za nas lēpje.

Da-li Bóh! Z tym pak nochce swj. Pismo našej lēnjosci polēkować.

*Štož wě dobre činić
a jo nječini,
tōn ma hrěch.*

Tuž mamy swěru rozmyslować, što mamy w nowym lěće dobrego činić.

Slyšmy a čitajmy Bože slowo a zložmy w přichodnym lěće swěrnio swoje žiwjenje po nim.

To je swoboda, zo wšo naše planowanje, naše chcyće a činjenje steji pod Božej wolu.

Njekomdžmy so z dobrým. W.

Křesćan slyša do cyrkwyje

Wokoło lěta 245 po Chrystusu přestupi bohaty afrikanski jurist (prawiznik) Cyprian do křesćanskeje cyrkwyje a da so wukřćić. Křesćenjo bēchu bōrže dopōznali, što je to do wuznamneho muža; hižom tři abo štyri lěta pozdžišo bu wón na biskopa tehdom najwjetšeho mēsta sewjerneje Afriki, Karthago, wuzwoleny. Na džesac lēt bēše Cyprian z biskopom. Za čas Cyprianoweho biskopstwa wudyri pod romskim kežžorom Deciusom přesćehanje křesćanow. Kežžor chcyše wšitkich křesćanow nućić, zo bychu pohanskim boham woprowali. Z tym bē wjele znutřkowneje a zwonkowneje nuzy do cyrkwyje přišlo. Cyrkej so rozpaći. Cyprian zakitowaše pak ze wšem dorazom jednotu Chrystusoweje cyrkwyje. Štož chce křesćan być, njemōže so wot cyrkwyje džělić, přetož „bjez cyrkwyje njeje zbōžnosće“. Tež my džensniši křesćenjo dyrbjeli dosć chutnje wopominać, zo slyša křesćan do cyrkwyje, zo je tam jeho prawe mēstno. Tohodla njesmēli zabýć na Cyprianowe napominanje.

Jedyn kral, jedna chorhoj

Italski kral Umberto přeprosny 1878 ewangelskich předarjow na rozmołwu. To bēše tehdom w katolskim kraju wulke wono. Kral Umberto so jara džywaše, hđyž slyšese mjena wšelakich ewangelskich cyrkwjow a zhromadženstwu. A skōnčnje zawola: Što je to do pisanosće! Farar waldensiskeje cyrkwyje jemu na to wotmołwi: „Majestosć, z našim ewangelskim křesćanstwom je tak kaž z Wašim wōjskom. We wōjsku maće wšelake regimenty a wotrjady. Wšitke pak maja jednoho najwjetšeho rozkazowarja a jednu chorhoj. Tak mamy tež my ewangelscy křesćenjo wšelake mjena; ale jenož jednoho krala: to je Jezus Chrystus, a jenož jednu chorhoj: to je ewangelion. Byrnjež smy tak wšelacy, smy tola jedni w Knježu Chrystusu.

Plōd Chrystusoweje lubosće

W danskej stolicy Kopenhagen je kerchow za antifašistow. Tam su pochowani či wojacy a druzy, kotřiž su so pozbēhnyli, jako so hitlerske wōjska do Danskeje walachu. Na jednym kamjenju je nimo mjena jenož jedne slowo napisane: Wodaj! Muž, kotryž tam leži, bu we wōjnje wot Němcow zatřěleny, dokelž bē za swōj wōtcny kraj wojował. Do swojeje smjerće bē swojemu staršemu prosyl, zo byštaj na jeho rowny kamjeń napisać daloj te jedne slowo: Wodaj! A dale: Na jeho mēstno dyrbještaj nan a mać přiwać němskeho hōlca, kotryž staršuju nima abo kotrehož je wōjna do nuzy za-

storčila. Tak daloko kaž je znate, staj nan a mać tule poslednju próstwu swojeho syna dopjelnić mōhloj. Tale próstwa k smjerći zasudženého je plōd swjateho Ducha, plōd Chrystusoweje lubosće.

Cyrkw. rozprawa 1965

Bukecy: (Ličby w spinkomaj počahuja so na lěto 1964).

Wukřćilo je so 36 (35) džěci, 17 hōlcow a 19 hōlcow. Dale dōsta sakrament swjateje křćenicy dorosćeny młody muž. **Konfirmadow** bě 58 (51), 30 hōlcow a 28 hōlcow. **Wěrowanjow** bēše 14 (21). **Wustupow** z cyrkwyje mējachmy 5 (5) a jedyn zastup. **K spowědži a k Božemu wotkazanju** bēše 1 307 (1 459) wosadnych, to je 31 procent wosadnych, 502 muskich a 805 žōnskich. Z tych bēše 1 123 na němскеj a 184 na serbskej spowědži. 102 wosadnych bu doma woprawjenych.

Kolekty (džakne wopory) za našu wosadu zběrachmy 6 535,— (6 647,—) hr., k tomu maju so hišće přiepědary za wobnowjenje našeho Božeho domu, 1 525,— hr., štož lěto přjedy hišće njemějachmy. Wunošk krajno-cyrkwinskih kolektow bē 2 132,— (2 171,—) hr. Při woprawjenjach woprowachu 192,— (339,—) hr. Při zběrkach na hasach dōstachmy 2 741,— (2 915,—) hr., za zwonkowne misionstwo 1 005,— (599,—) hr. Wunošk kolektow biblickich hodžin bē 542,— (717,—) hr. Džakny wopor pačerskich džěci a młodeje wosady bē 403,— (450,—) hr. To je wšohromadže 15 075,— (13 838,—) hr. My so wjeselimy na woporniwoći wosadnych a wosebje tež na tym, zo je wona rostla.

Přispomnić mōžemy hišće, zo mōžachmy přni adwent małe pišćele za naš wosadny dom, tak mjenowany „pozitiw“, poswjěcić. Nowy cyrkwinski hudžbny direktor Lubijskeje eforije Lotichius k přenjemu razej na nich hraješe a nam z tym pokaza, što so hodži wšo dokonjeć z tajkim małym instrumentom! Firma Eule w Budyšinje nam jōn natwari. A wěcywustojny za pišćele, Budyski cyrkwinski hudžbny direktor a kantor Nöbel, pisa w swojej rozprawje wo pruwowanju instrumenta: „Bukećanska wosada, kiž je jedna z mało wosadow we Lužicy, kiž je spōznała, zo „zymška cyrkej“ a harmonijum hromadu njeslyšatej, kaž je to nētko skoro „powšitkowna čwēla“, mōže so zbožowna mjenować, tajki rjany instrument wobsedžeć.“ My so drje njehordžimy toho, ale so na tym jara wjeselimy. La.

Přispomnjenje redakcije

W poslednjem čisle mēještaj na 3. stronje pod MODLITWU stać pismikaj M. N.

Nakład Domowina. — Wuchadźa z licencu č. 417 nowinskeho zarjada pola předsydy ministerskeje rady NDR jōnkróć za mēsac. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Cisć: III-4-9, Nowa Doba čišćernja Domowiny w Budyšinje.